

Wojciech J. CYNARSKI*

30 lat Rzeszowskiego Ośrodka „Dojo Budokan” (1987–2017)

Streszczenie

Problem. Podjęto opracowanie o charakterze monograficznym, w celu wyeksponowania specyfiki jednej szkoły sztuk walki i ośrodka badań sztuk walki. Autor stara się określić, jak ten badany ośrodek/szkoła pełni swoją funkcję w perspektywie 30 lat działalności. **Metoda** – monograficzna, w której sięgnięto do kilku kategorii źródeł i opracowań. Metodą jest stadium pojedynczego przypadku, zarówno opisowe i oceniające, z obserwacją uczestniczącą i dokumentacją fotograficzną. **Wyniki.** Rzeszowski Ośrodek „Dojo Budokan” (RODB) był pierwotnie głównym klubem lub grupą sekcji, a następnie głównym ośrodkiem jednego ze stowarzyszeń, i działał w strukturach sportowych. Następnie, od roku 2000, uczestniczył także w działalności naukowej i wydawniczej. **Wnioski.** RODB działa podobnie, jak inne szkoły sztuk walki, ale nie ogranicza się do nauczania samoobrony, szkolenia sportowego lub usług rekreacyjnych. Działaniom nadaje ton lider. Realizowany jest szeroki program edukacyjny.

Słowa kluczowe: sztuki walki, sporty walki, organizacja, szkoła, system edukacyjny.

Wprowadzenie

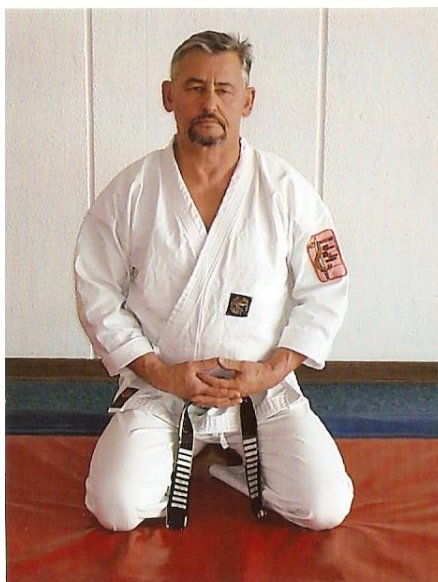
Gdy powstają opracowania jubileuszowe, jak na 15-lecie International Association of Sport Kinetics (IASK)¹, przedstawiana jest faktografia – zdjęcia, raporty, także wspomnienia oraz informacje nt. lidera organizacji. Tak też będzie w tym przypadku. Tu jednak rzecz nie dotyczy całej organizacji, lecz jednej szkoły². Jest ona jednak centralnym ośrodkiem w ramach jednego z liczących się stowarzyszeń środowiska sztuk walki.

* prof. zw. dr hab., Uniwersytet Rzeszowski w Rzeszowie, Wydział Wychowania Fizycznego; e-mail: cynarski@ur.edu.pl

¹ W. Starosta, *15th anniversary of establishment and development of the IASK*, Institut of Sport, Warszawa 2007.

² Referat o podobnej treści został zaprezentowany podczas „IPA 24th General Assembly Commemoration Symposium” w Rzeszowie, 22 kwietnia 2017 (treści nie publikowano).

Jubileusz 30-lecia Rzeszowskiego Ośrodka „Dojo Budokan” (RODB) łączy się bezpośrednio z 40 latami praktycznych studiów i 30 latami nauczania *sensei* W.J. Cynarskiego³. Zachowana na starej pieczęcie pełna nazwa była następująca: Rzeszowski Ośrodek Aikibudo, Kobudo i Jujutsu „Dojo Budokan”. Polski Związek Ju-Jitsu (PZJJ) i Stowarzyszenie Idokan Polska obchodzą w roku 2018 swe 25-lecie, a strzyżowsko-rzeszowski *sensei* był obydwu tych organizacji współzałożycielem. Ponadto, pierwszego lutego 2017 minęło 25 lat od powstania sekcji w Strzyżowie, a także ćwierćwiecze współpracy z *shihan* Lotharem Sieberem (10 *dan*, fot. 1).

Fot. 1. *Meijin* Lothar Sieber 10 *dan* (ze zbioru autora)

Podjęto opracowanie o charakterze monograficznym, w celu wyeksponowania specyfiki RODB jako szkoły sztuk walki i ośrodka badań sztuk walki. Autor stara się określić, jak ten ośrodek/szkoła pełni swoją funkcję w perspektywie 30 lat działalności.

Podstawową metodą badań jest tutaj metoda monograficzna. Sięgnięto do kilku kategorii źródeł i opracowań. Są to mianowicie biuletyny, wydawane do użytku wewnętrznego, artykuły popularyzatorskie, strony internetowe i zdjęcia, oraz tematyczne publikacje naukowe. Ponadto, autor był świadkiem większości opisy-

³ K. Kubala, *Sports and academic jubilee of Dr hab. Prof. UR, Wojciech J. Cynarski*, „Scientific Review of Physical Culture” 2015, vol. 5, no. 4, s. 282–289; L. Sieber, P. Pawelec, *Professors of martial arts. Holders of this title in martial arts science*, „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology” 2016, vol. 16, no. 3, s. 15–26; P. Pawelec, *Jubileusz profesora Wojciecha J. Cynarskiego*, „Waga i Miecz” 2017, nr 1–2, s. 34.

wanych zdarzeń. Metodą jest studium pojedynczego przypadku, zarówno opiszowe, jak i oceniające⁴, z obserwacją uczestniczącą i dokumentacją fotograficzną.

Początki RODB – Rzeszowskiego Ośrodka „Dojo Budokan”

Za początek szkoły *sensei* Wojciecha J. Cynarskiego przyjmuje się rok 1987, gdy prowadził on (wówczas jeszcze bez stopnia mistrzowskiego) sekcję *karate* Kyokushin przy Klubie Uczelnianym AZS Politechniki Rzeszowskiej⁵. Oprócz *karate* nauczał w tej sekcji elementów *jujutsu* – *ukemi-waza* i wybranych technik samoobrony.

Fot. 2. Kurs instruktora *jujutsu* pod kierunkiem dra K. Kondratowicza (ze zbioru autora)

Wojciech J. Cynarski odbył kurs instruktorski w Warszawie pod kierunkiem dra Kondratowicza (wówczas 6 *dan*, biało-czerwony pas, fot. 2). Z kolei w ramach kursu instruktora sportu w specjalności *karate* (po części ogólnej) odbył szkolenie w Letniej Szkole w Białymstoku, gdzie doskonalił umiejętności pod kierunkiem Jaapa Osterooma 5 *dan* z Holandii (fot. 3). W Sekcji Karate prowadzonej przy AZS PRz do wyróżniających się uczniów Cynarskiego zaliczał się Saravuth Sek z Kambodży (na fot. 4 – pierwszy z prawej), który doszedł do czarnego pasa w *karate*, a znał także khmerski wolny boks – *prodal serei*⁶. Saravuth Sek i Heng Soksambath ćwiczyli później także *aikibudo*.

⁴ J. Skinner, A. Edwards, B. Corbett, *Research methods for sport management*, Routledge, London – New York 2015.

⁵ G. Szajna, *Sporty walki na Podkarpaciu w latach 1945–1989*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2011.

⁶ W.J. Cynarski, *Khmerska sztuka walki*, „Karate – Kung Fu” 1997, nr 4, s. 40.

Fot. 3. Kurs instruktora sportu/karate pod kierunkiem *shihan* Jaapa Osterooma, Białystok, lipiec 1987 (ze zbioru autora)

Fot. 4. Sekcja Karate AZS Politechniki Rzeszowskiej, pod kierunkiem *senpai* W.J. Cynarskiego, 1987/88 (ze zbioru autora)

Następnie w 1990 r. została zorganizowana sekcja *jujutsu* przy WTKKF w Rzeszowie (fot. 5), gdzie funkcję instruktora sprawował Wojciech J. Cynarski, na początku ze stopniem 1 *kyu*. Tu nauczane było *aikibudo* i *kobudo* według programu CERA⁷ mistrza Alaina Floqueta (okres 1 X 1990 – 31 VI 1992). Później szkoła Cynarskiego funkcjonowała już pod nazwą: Rzeszowski Ośrodek Aikibudo, Kobudo i Jujutsu „Dojo Budokan”, lub w skrócie Rzeszowski Ośrodek „Dojo Budokan” (RODB). *Sensei* Cynarski prowadził osobne grupy *aikibudo/kobudo*, oraz *jujutsu/karate*.

⁷ Fr., Cercle d'Etude at de Recherche sur l'Aikibudo et le Kobudo – Koło Studiów i Badań nad Aiki- i Kobudo.

Fot. 5. Grupa rzeszowska – adepci z sekcji Jujutsu AZS i z WTKKF, Hala Sportowa PTS Walter, 1991. Drugi od lewej Krystian Niemiec (instruktor *Oyama karate*), trzecia – Monika Szubert (3 *kyu*), czwarty – *sensei* W.J. Cynarski (ze zbioru autora)

Fot. 6. Grupa strzyżowska RODB, 1992 (ze zbioru autora)

Wśród wyróżniających się uczniów w tych pierwszych latach funkcjonowania ośrodka jako szkoły sztuk walki, warto wymienić zwłaszcza wspomnianego już wcześniej Saravutha Seka i Roberta Wyskiela, którzy ćwiczyli w Rzeszowie

i doszli później do czarnych pasów. Miały miejsce pokazy, organizowane były seminaria szkoleniowe, zawody – z czasem także zdobywane były tytuły mistrzowskie w *jujutsu* sportowym (pod patronatem zarejestrowanego w 1993 r. Polskiego Związku Ju-Jitsu, PZJJ). ROdB pełnił przez pewien czas nieformalnie funkcję Okręgowego Związku.

Z kolei z sekcji strzyżowskiej, która zaistniała 1 lutego 1992 r., wyróżnili się spośród pierwszego pokolenia uczniów zwłaszcza Jacek Szurlej (2 *kyu*) i Piotr Wanat (2 *kyu*).

Fot. 7. Pokaz technik oryginalnego *aiki-jujutsu*, Rzeszów 1991 (ze zbioru autora)

Fot. 8. Jeden z pokazów japońskich sztuk walki, na cel charytatywny, Rzeszów 1994 (ze zbioru autora)

W roku 1992 *sensei* Wojciech J. Cynarski poprowadził pierwszy Obóz Letni, co miało miejsce w Rebizantach nad Tanwią. Drużyna RODB uczestniczyła też w szkoleniu międzynarodowym w Tokaju na Węgrzech. Każdego roku realizowano serię pokazów na cele charytatywne lub dla promocji sztuk walki i RODB – na zdjęciach 7 i 8 *sensei* Cynarski demonstruje techniki walki w asyście *senpai* R. Wyskiela.

Był to czas zaistnienia w Polsce oryginalnego japońskiego *jujutsu* oraz *jujutsu* sportowego, *aikibudo* i *aikijutsu*, *kenjutsu* i *kobudo* (*nihonden*). Wojciech J. Cynarski i jego uczniowie brali udział w szkoleniach polskiego środowiska *jujutsu*, ćwicząc pod okiem dr. Heriberta Czerwenki-Wenkstetena (wówczas 7 *dan*), Terrence’a Wingrove’a (7 *dan*), dr. Krzysztofa Kondratowicza (6 *dan*), dr. Josifa Lindera (8 *dan*), Siegfrieda Lory’ego (7 *dan*). W kwietniu 1992 r. liczna grupa z RODB wzięła udział w światowym mityngu i kongresie European Ju-Jitsu Union (EJJU) i International Martial Arts Federation (IMAF) w Tokaju na Węgrzech⁸. Ponadto, Cynarski szkolił się intensywnie we Francji pod okiem japońskich mistrzów (*hanshi*) Yoshio Sugino i Goro Hatakeyamy, oraz Alaina Floqueta (7 *dan*). Już jako posiadacz czarnych pasów w *jujutsu* i *aikibudo*, Wojciech J. Cynarski został przewodniczącym i dyrektorem technicznym PUKiA – Polskiej Unii Kobudo i Aikibudo. Siedziba tej organizacji została wówczas przeniesiona z Tarnowa do Rzeszowa. Tak więc w roku 1992 RODB stał się Centrum Aikibudo i Kobudo w Polsce. Także w tym roku rozpoczęło się szkolenie w Strzyżowie – w sekcji *jujutsu* i *karate* RODB.

W tym czasie w sekcjach RODB (Rzeszów i Strzyżów) nauczano:

- *aikibudo* CERA,
- *kenjutsu* wg szkoły *Tenshinshoden Katorishinto-ryu*,
- *jujutsu Yoshin-ryu* (EIJJF – Eastern International Ju-Jitsu Federation) / *nihon jujutsu*,
- *jujutsu* sportowego,

jak również – elementów technicznych *judo* i *karate*. Osiągnięcia tego okresu zostały już opisane m.in. w monografii *Sztuki walki – Idō i Idōkan*⁹.

Dzięki współpracy z *shihan* Lotharem Sieberem i treningowi pod jego kierunkiem, w lutym 1993 r. Wojciech J. Cynarski uzyskał czarny pas w *karate* (styl *Zendo karate Tai-te-tao / Idokan karate*) i przedstawicielstwo Idokan Europe na Polskę. W marcu 1993 r., podczas dwudniowej imprezy, zorganizowanej przez RODB (ogólnopolskie seminarium PUKiA i turniej *jujutsu* sportowego), zostało powołane Stowarzyszenie Idokan Polska (SIP). RODB zostało centralnym ośrodkiem tego stowarzyszenia.

⁸ W.J. Cynarski, *Seminarium i Kongres Jūjutsu i innych sztuk walki Tokaj-Szerencs ’92*, „Czarny Pas” 1992, nr 2, s. 45.

⁹ Tenże, *Aktualności Dōjō Budōkan*, „Waga i Miecz” 1998, nr 2, s. 23; tenże, *Sztuki walki – Idō i Idōkan*, SIP, Rzeszów 2009.

Na skutek konfliktu z ośrodkiem tarnowskim i rywalizacji o miano lidera, nastąpił kryzys w PUKiA. Wojciech J. Cynarski podjął więc współpracę z dr. Rolandem Maroteaux (wówczas 6 *dan*), przedstawicielem szkoły *aikijutsu Takeda-ryu Nakamura-ha*. Powołano Polską Unię Takeda-ryu (PUT), a Mieczysław Drogosz (lider EIJJF) zorganizował w Krakowie – we współpracy z Cynarskim – ogólnopolskie seminarium z mistrzem Maroteaux¹⁰.

W RODB nauczano wówczas (1994–1997):

- *aikijutsu Takeda-ryu Nakamura-ha* (wg H. Nakamury i R. Maroteaux),
- *jujutsu (Idokan) Yoshin-ryu* (wg L. Siebera i Wojciecha J. Cynarskiego),
- *kenjutsu Tenshinshoden Katorishinto-ryu* (wg Y. Sugino i G. Hatakeyamy),
- *karate Idokan / Zendo karate Tai-te-tao* (wg L. Siebera i Wojciecha J. Cynarskiego),

także sportowego *jujutsu* i *judo*, a dodatkowo: *kobudo Idokan* i *iaido*.

Za nauczanie odpowiada (w przeszłości i aktualnie) dyrektor techniczny. Do najlepszych uczniów można było wówczas zaliczyć Roberta Wyskiela, trenującego w szkole Cynarskiego od roku 1988. Osiągnął on zaawansowany poziom, zwłaszcza w *aikibudo* i *jujutsu*, a także wicemistrzostwo Polski (PZJJ) w konkurencji technicznej *duo-system* seniorów.

Działalność

Od roku 1992 RODB organizuje turnieje, obozy letnie, seminaria, pokazy, egzaminy; później prowadzi także badania naukowe i działalność wydawniczą. Działa on jako CAKP i centralny ośrodek SIP. Jest siedzibą PUT oraz Shibu Kobudo w Polsce¹¹, od roku 2000 także siedzibą redakcji „Ido – Ruch dla Kultury / Movement for Culture” i – od roku 2011 – „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology”.

We współpracy z PZJJ, RODB pełnił przez szereg lat funkcję Okręgowego Związku Ju Jutsu. Funkcjonuje też – do roku 2017 włącznie – jako klub (reprezentacja SIP) zarejestrowany w PZJJ, z licencjonowanym trenerem i sędzią związkowym. W ramach działalności sportowej odbywały się szkolenia sędziowskie, obozy i seminaria ogólnopolskie, wyjazdy na turnieje, organizowanie zawodów i przede wszystkim regularne szkolenia w stałych sekcjach i grupach¹². RODB zdobył serię Pucharów Idokan Polska, mistrzostw regionu, liczne

¹⁰ R.J. Maroteaux, *Pologne: Sensei Cynarski*, „Aiki-Goshindo Kaishi”, UNGDA, Avignon 1993, nr 12, s. 14; W. Kłos, *Ju-jitsu, aikidō, karate. Od Minamoto do Idokanu*, „Dziennik Polski”, 28.11.1994, nr 274, s. 7.

¹¹ L. Sieber, R. Grzywacz, *Jubilee of Shibu Kobudo in Poland 1995–2015*, „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology” 2015, vol. 15, no. 4, s. 13–25.

¹² Por.: Jan, *Walki wschodnie. Medale dla „Dojo Budokan”*, „Gazeta Wyborcza”, Rzeszów, 7.12.1994, s. 2; W.J. Cynarski, *Międzynarodowy turniej jujutsu*, „Nowiny”, 28.12.1995, nr 250,

medale indywidualne (fot. 9–10). Działacze i studenci RODB dwukrotnie gościli w Rzeszowie wielkiego mistrza L. Siebera (10 *dan*, *meijin*). Ponadto, Wojciech J. Cynarski zdobył dwa medale MŚ IMAF w Tokio w roku 2000.

Fot. 9. Medaliści MP w Sosnowcu 1994 (K. Zaguła, M. Morawska, pani Filus i W.J. Cynarski) (ze zbioru autora)

Fot. 10. Łukasz Cynarski 2 *kyu* (niebieski pas) *jūjutsu* – najlepszy zawodnik Stowarzyszenia Idokan Polska '2012 w kategorii juniorów (ze zbioru autora)

s. 8; tenże, *Idōkan Polska – Drużynowe Mistrzostwo Polski*, „Waga i Miecz” 1997, nr 6, s. 18; tenże, *VI Puchar Idokanu i Mistrzostwo Makroregionu w jūjutsu*, „Nad Wisłokiem” 1998, nr 11, s. 16.

Reprezentanci RODB dawali pokazy sztuk walki na ogólnopolskich i międzynarodowych imprezach w Rzeszowie, Wrocławiu, Katowicach etc., a także za granicą, np. w austriackim Lasee w roku 2006 (*senpai* Adam Hajduk 1 *dan*). Były to czasem pokazy charytatywne¹³. Wiele krajowych i zagranicznych szkoleń poprowadził osobiście *sensei* Wojciech J. Cynarski, nauczając sztuk walki w Belgii, Czechach, Niemczech, Polsce, Rumunii i we Włoszech.

Imprezy sztuk walki, jak cyklicznie organizowane seminaria, sympozja, kongresy (wspólnie z UR i IMACSSS), współorganizowali ludzie z RODB, czynnie w nich uczestnicząc. Na imprezach zorganizowanych przez SIP i RODB nauczali tacy wybitni mistrzowie sztuk walki, jak L. Sieber 10 *dan*, H. Sieber 9 *dan*, R. Maroteaux 9 *dan*, S. Mor-Stabilini 8 *dan*, A. Figueiredo 7 *dan*¹⁴.

Wśród innych obszarów działalności na uwagę zasługuje zwłaszcza działalność naukowa i wydawnicza, służąca popularyzacji wiedzy. Prowadzone są badania naukowe, np. regularne testowanie poziomu sprawności fizycznej, efektywności w walce sportowej, badania socjologiczne, etc.¹⁵

Realizowana jest współpraca z różnymi instytucjami sztuk walki i naukowymi – europejskimi i japońskimi. Są to m.in. Wydział WF UR, International Martial Arts and Combat Sports Scientific Society (IMACSSS), „Jiu-Jitsu & Karate Schule L. Sieber”, Deutscher Dan-Träger Und Budo-Lehrer e.V. (DDBV), Deutsche Föderation für Zendo Karate Tai-Te-Tao und Budo (DFK), Japanese Academy of Budo (JAB), World Takeda-ryu Maroto-ha Federation (WTMF).

Szeroki zakres nauczania

System edukacyjny *Idokan Yoshin-ryu budo* zaliczany jest do tzw. systemów kompletnych. Chodzi tu w większym stopniu o wychowanie pokrewne rycerskiemu i ukształtowanie dobrego człowieka, niż o sukcesy sportowe. Uczni otrzymuje także szeroki zakres umiejętności w zakresie walki wręcz i władania

¹³ Np.: Jan, *Walki dla chorej Anetki – cenna impreza (Rzeszowskiego Ośrodka „Dōjō Budōkan”)*, „Gazeta Wyborcza”, Rzeszów, 7.04.1994.

¹⁴ Zob. W.J. Cynarski, *X-lecie sekcji jūjutsu i karate „Dōjō Budōkan” w Strzyżowie*, „Bardo” 2001, nr 7–8, s. 38; P. Pawelec, *Jubileusz dwudziestolecia Stowarzyszenia Idokan Polska*, „Waga i Miecz” 2013, nr 6, s. 38.

¹⁵ W.J. Cynarski, *Sport dla młodzieży – według japońskich wzorców*, „Nasza Droga. Miesięcznik Parafii Strzyżów” 1998, nr 8, s. 2; W.J. Cynarski, A. Litwiniuk, *Działania techniczne zawodników startujących w turniejach jūjutsu o Puchar Idokan Polska w latach 2001–2003*, „Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej UR” 2005, t. 8, nr 3–4, s. 169–174; ciż, *Hierarchy of values in case of practitioners of far eastern martial arts in Poland*, „International Journal of Eastern Sports & Physical Education” 2008, vol. 6, no. 1, s. 263–291; A. Litwiniuk, A. Daniluk, W.J. Cynarski, E. Jespersen, *Structure of personality of person training ju-jitsu and wrestling*, „Archives of Budo” 2009, no. 5, OA139–141; W.J. Cynarski, J.H. Yu, P. Pawelec, *Changes in the level of physical fitness on the way to mastery in martial arts according to activity*, „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology” 2017, vol. 17, no. 1, s. 38–44.

tradycyjną bronią¹⁶. Doświadczenia własne Wojciecha J. Cynarskiego wynikają z 40 lat praktycznych studiów na drodze MA/CS i 30 lat ich nauczania. Nauczanie *shihana* Cynarskiego realizowane jest w tym czasie zarówno w kraju, jak i za granicą, w kilku krajach europejskich. Obozy letnie (szkoły letnie) odbywają się rokrocznie, a ich uczestnikami są w większości ludzie trenujący w RODB¹⁷. Nauczanie obejmuje:

- *jujutsu, aikijutsu i ido*¹⁸,
- *Zendo karate Tai-te-tao*¹⁹,
- *kenjutsu i kobudo*²⁰.

W *dojo* prowadzonych przez Wojciecha J. Cynarskiego, w Rzeszowie i Strzyżowie, ćwiczyli już (oprócz Polaków) adepci sztuk walki z Chin, Japonii, Kambodży, Korei, Niemiec, Rosji, Ukrainy; osoby reprezentujące różne sztuki walki, sporty walki i systemy samoobrony.

Zacunek dla tradycji, zasad i autorytetów, i realizowana w praktyce filozofia Ido, zostały opisane w podręczniku *Sztuki walki – Idō i Idōkan*²¹. Zdobywanie umiejętności i wiedzy oraz budowanie pozytywnego potencjału zdrowia połączone jest z wychowaniem patriotycznym, kształtowaniem odpowiednich postaw moralnych i socjalizacją kultury fizycznej.

Do stopni mistrzowskich doszli bezpośredni uczniowie Cynarskiego, jak m.in.: Adam Hajduk, Piotr Jaskólski, Marcin Kalinowski, Wojciech Kłak, Marek Mroszczyk, Saravuth Sek, Sebastian Skóra, Przemysław Strzępek, Paweł Szlachta i Robert Wyskiel.

Dyskusja

Różnice w stopniu instytucjonalizacji i zaawansowania organizacyjnego, jak pomiędzy RODB a PZJJ, wynikają z wielu czynników. PZJJ powstał w roku 1993, więc kilka lat później. Jednak jako organizacja ogólnopolska i dotowana

¹⁶ W.J. Cynarski, *Droga męstwa i honoru*, „Waga i Miecz” 1999, nr 12, s. 24–25; tenże, *Sztuki walki – Idō & Idōkan*.

¹⁷ W.J. Cynarski, *Akcja letnia dla dzieci i młodzieży z regionu*, „Nad Wisłokiem” 1998, nr 7, s. 11; tenże, *Training trips of martial artists – Władysławowo ‘2016*, „Scientific Review of Physical Culture” 2016, vol. 6, no. 4, s. 184–189; E. Cynarska, *XX Obóz Letni w Chłapowie i zapisy do sekcji na nowy rok szkolny. Z życia Strzyżowskiej Sekcji Rzeszowskiego Ośrodka „Dojo Budokan”*, „Waga i Miecz” 2012, nr 9, s. 30; taż, *25 lat sekcji w Strzyżowie i XXV Obóz Letni Idokan Polska*, „Waga i Miecz” 2017, nr 7–8, s. 32; www.idokan.pl.

¹⁸ Por.: L. Sieber, W.J. Cynarski, *A new stage in the history of the Idokan organization*, „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology” 2013, vol. 13, no. 3, s. 59–71.

¹⁹ Por.: W.J. Cynarski, L. Sieber, *40 Years of Zendo Karate Tao-Te-Tao and Idokan Karate (1975–2015)*, „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology” 2016, vol. 16, no. 1, s. 11–17.

²⁰ L. Sieber, R. Grzywacz, *Jubilee of Shibu Kobudo...*

²¹ W.J. Cynarski, *Sztuki walki – Idō & Idōkan*.

ministerialnie, rozwinęła się zdecydowanie bardziej, niż zarejestrowane nieco wcześniej SIP. A RODB jest tylko ośrodkiem SIP, jednym z kilku. Z kolei porównanie do instytucji bardziej zaawansowanych organizacyjnie, jak PZ Judo (wobec PZJJ i SIP), wynika z faktu większej jeszcze popularności i nakładów na ten olimpijski sport, oraz dłuższej jego obecności w Polsce, niż sztuk walki nauczanych w RODB/SIP. Także same kluby i sekcje *judo* są, w porównaniu do ośrodków tradycyjnych sztuk walki, zdecydowanie bogatsze – ekonomicznie i w zakresie wieloletniego dorobku (dojrzałości instytucjonalnej)²².

Porównanie do innych szkół sztuk walki, jak szkoła L. Siebera (stanowiąca kwaterę główną dla Idokan Budo), jest bardziej celowe²³. Adeptci uprawiają w obydwu przypadkach ten sam styl. Tu jednak różnice wynikają z uwarunkowań społeczno-gospodarczych (kontekst funkcjonowania szkoły) i faktu, że szkoła ta funkcjonuje dłużej – od 42 lat. W obydwu szkołach sztuk walki – w monachijskim *Honbu* (światowa centrala) i RODB – założyciel pozostaje wciąż liderem i głównym nauczycielem. Natomiast w klubach i związkach sportowych, prezesi i liderzy zmieniają się. Zresztą, w związkach sportowych nie ma instytucji stałego lidera, głównego mistrza, który z racji autorytetu kierowałby daną organizacją.

Historia RODB łączy się ściśle z historią poszczególnych odmian sztuk walki, jak *Zendo karate*²⁴ i *kenjutsu/kobudo Tenshinshoden Katorishinto-ryu*²⁵. Ponadto, biografie poszczególnych osób wpisują się w opisywaną historię sztuk walki i ich rozwoju w Polsce²⁶.

Tak jak *Grand Master* Erich Rahn, założyciel „Jiu-Jitsu & Judo Schule” w Berlinie²⁷, jest patronem i wzorem dla „Jiu-Jitsu & Karate Schule L. Sieber” w Monachium, tak – analogicznie – GM Lothar Sieber jest patronem i wzorem dla RODB. W szkołach sztuk walki prestiż budowany jest wciąż na autorytetach wielkich mistrzów.

²² W. Sikorski, *50 lat polskiego judo. Wymiar olimpijski*, WSHE, Łódź 2009; por. W.J. Cynarski, A. Litwiniuk, *Exemplification of the institutionalization process of martial arts: the new development*, „Journal of Combat Sports and Martial Arts” 2011, vol. 2, no. 1, s. 49–52.

²³ W.J. Cynarski, S. Cieszkowski, *Indywidualna droga do mistrzostwa w sztuce walki – analiza wybranych przypadków*, „Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej UR” 2009, t. 12, nr 4, s. 394–397.

²⁴ W.J. Cynarski, L. Sieber, *40 Years of Zendo Karate...*

²⁵ L. Sieber, R. Grzywacz, *Jubilee of Shibu Kobudo...*

²⁶ Przykładowo: R.J. Maroteaux, *Pologne: Sensei Cynarski...*; L. Sieber, W.J. Cynarski, *A new stage in the history of the Idokan organization*, „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology” 2013, vol. 13, no. 3, s. 59–71; K. Kubala, *Sports and academic jubilee...*; L. Sieber, R. Grzywacz, *Jubilee of Shibu Kobudo...*; L. Sieber, P. Pawelec, *Professors of martial arts...*

²⁷ T. Preiss, *Erich Rahn: Precursor of Jiu-Jitsu in Germany*, Verlag gb-stiftung, Berlin 2012.

Podsumowanie

RODB był pierwotnie głównym klubem lub grupą sekcji, a następnie głównym ośrodkiem jednego ze stowarzyszeń, i działał w strukturach sportowych. Następnie, od roku 2000 r., uczestniczy także w działalności naukowej i wydawniczej.

Ośrodek ten działa podobnie, jak inne szkoły sztuk walki, ale nie ogranicza się do nauczania samoobrony, szkolenia sportowego lub usług rekreacyjnych. Działaniom nadaje ton wciąż jeden lider – mistrz szkoły. Realizowany jest sześciopięcioletni program edukacyjny – wciąż ten sam (miały miejsce jedynie drobne korekty) od marca 1993 r., w ramach Stowarzyszenia Idokan Polska. Występuje też kontynuacja głównych instytucji szkolenia sportowego, jak coroczne obozy letnie.

Bibliografia

- „Biuletyn Informacyjny Aikibudō”, CAKP, Rzeszów 1991, nr 1.
- „Biuletyn Sōbudō”, *Numer Specjalny – metodyczny i informacyjny*, SIP, Rzeszów 2004, nr 1–2 (13–14).
- Cynarska E., *25 lat sekcji w Strzyżowie i XXV Obóz Letni Idokan Polska*, „Waga i Miecz” 2017, nr 7–8 (lipiec–sierpień), s. 32.
- Cynarska E., *XX Obóz Letni w Chłapowie i zapisy do sekcji na nowy rok szkolny. Z życia Strzyżowskiej Sekcji Rzeszowskiego Ośrodka „Dojo Budokan”*, „Waga i Miecz” 2012, nr 9 (wrzesień), s. 30.
- Cynarski W.J., *Akcja letnia dla dzieci i młodzieży z regionu*, „Nad Wisłokiem” 1998, nr 7, s. 11.
- Cynarski W.J., *Aktualności Dōjō Budōkan*, „Waga i Miecz” 1998, nr 2, s. 23.
- Cynarski W.J., Cieszkowski S., *Indywidualna droga do mistrzostwa w sztuce walki – analiza wybranych przypadków / Individual way to the mastery in martial arts – analysis of chosen cases*, „Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej UR” 2009, t. 12, nr 4, s. 394–397.
- Cynarski W.J., *Droga męstwa i honoru*, „Waga i Miecz” 1999, nr 12, s. 24–25.
- Cynarski W.J., *Idōkan Polska – Drużynowe Mistrzostwo Polski*, „Waga i Miecz” 1997, nr 6, s. 18.
- Cynarski W.J., *Khmerska sztuka walki*, „Karate – Kung Fu” 1997, nr 4, s. 40.
- Cynarski W.J., Litwiniuk A., *Działania techniczne zawodników startujących w turniejach jūjutsu o Puchar Idōkan Polska w latach 2001–2003*, „Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej UR” 2005, t. 8, nr 3–4, s. 169–174.
- Cynarski W.J., Litwiniuk A., *Exemplification of the institutionalization process of martial arts: the new development*, „Journal of Combat Sports and Martial Arts” 2011, vol. 2, no. 1, s. 49–52.

- Cynarski W.J., Litwiniuk A., *Hierarchy of values in case of practitioners of far eastern martial arts in Poland*, „International Journal of Eastern Sports & Physical Education” 2008, vol. 6, no. 1, s. 263–291.
- Cynarski W.J., *Międzynarodowy turniej jujitsu*, „Nowiny”, 28.12.1995, nr 250, s. 8.
- Cynarski W.J., *Seminarium i Kongres Jūjutsu i innych sztuk walki Tokaj-Szerencs '92*, „Czarny Pas” 1992, nr 2, s. 45.
- Cynarski W.J., Sieber L., *40 Years of Zendo Karate Tao-Te-Tao and Idokan Karate (1975–2015)*, „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology” 2016, vol. 16, no. 1, s. 11–17; <http://dx.doi.org/10.14589/ido.16.1.2>.
- Cynarski W.J., *Sport dla młodzieży – według japońskich wzorców*, „Nasza Droga. Miesięcznik Parafii Strzyżów” 1998, nr 8, s. 2.
- Cynarski W.J., *Sztuki walki – Idō & Idōkan*, SIP, Rzeszów 2009.
- Cynarski W.J., *Training trips of martial artists – Władysławowo '2016*, „Scientific Review of Physical Culture” 2016, vol. 6, no. 4, s. 184–189.
- Cynarski W.J., *VI Puchar Idokanu i Mistrzostwo Makroregionu w jūjutsu*, „Nad Wisłokiem” 1998, nr 11, s. 16.
- Cynarski W.J., *X-lecie sekcji jūjutsu i karate „Dōjō Budōkan” w Strzyżowie*, „Bardo” 2001, nr 7–8, s. 38.
- Cynarski W.J., Yu J.H., Pawelec P., *Changes in the level of physical fitness on the way to mastery in martial arts according to activity*, „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology” 2017, vol. 17, no. 1, s. 38–44; <http://dx.doi.org/10.14589/ido.17.1.6>.
- Jan, *Walki dla chorej Anetki – cenna impreza (Rzeszowskiego Ośrodka „Dōjō Budōkan”)*, „Gazeta Wyborcza”, Rzeszów, 7.04.1994.
- Jan, *Walki wschodnie. Medale dla „Dojo Budokan”*, „Gazeta Wyborcza”, Rzeszów, 7.12.1994, s. 2.
- Kłós W., *Ju-jitsu, aikidō, karate. Od Minamoto do Idokanu*, „Dziennik Polski”, 28.11.1994, nr 274 s. 7.
- Kubala K., *Sports and academic jubilee of Dr hab. Prof. UR, Wojciech J. Cynarski*, „Scientific Review of Physical Culture” 2015, vol. 5, no. 4, s. 282–289.
- Litwiniuk A., Daniluk A., Cynarski W.J., Jespersen E., *Structure of personality of person training ju-jitsu and wrestling*, „Archives of Budo” 2009, no. 5, OA139–141.
- Maroteaux R.J., *Pologne: Sensei Cynarski*, „Aiki-Goshindo Kaishi”, UNGDA, Avignon 1993, nr 12, s. 14.
- Pawelec P., *Jubileusz dwudziestolecia Stowarzyszenia Idokan Polska*, „Waga i Miecz” 2013, nr 6, s. 38.
- Pawelec P., *Jubileusz profesora Wojciecha J. Cynarskiego*, „Waga i Miecz” 2017, nr 1–2, s. 34.

- Preiss T., *Erich Rahn: Precursor of Jiu-Jitsu in Germany*, Verlag gb-stiftung, Berlin 2012.
- Sieber L., Cynarski W.J., *A new stage in the history of the Idokan organization*, „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology” 2013, vol. 13, no. 3, s. 59–71.
- Sieber L., Grzywacz R., *Jubilee of Shibu Kobudo in Poland 1995–2015*, „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology” 2015, vol. 15, no. 4, s. 13–25; <http://dx.doi.org/10.14589/ido.15.4.2>.
- Sieber L., Pawelec P., *Professors of martial arts. Holders of this title in martial arts science*, „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology” 2016, vol. 16, no. 3, s. 15–26; <http://dx.doi.org/10.14589/ido.16.3.2>.
- Sikorski W., *50 lat polskiego judo. Wymiar olimpijski*, WSHE, Łódź 2009.
- Skinner J., Edwards A., Corbett B., *Research methods for sport management*, Routledge, London – New York 2015.
- Starosta W., *15th anniversary of establishment and development of the IASK*, Institut of Sport, Warszawa 2007.
- Szajna G., *Sporty walki na Podkarpaciu w latach 1945–1989*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2011.
- www.idokan.pl
- Zdjęcia – ze zbioru autora.

30th Anniversary of the Rzeszow Centre “Dojo Budokan” (1987–2017)

Abstract

Problem. A monographic study has been undertaken to highlight the specificity of one martial arts school and martial arts research centres. That is, the author tries to determine how this researched centre / school performs its function in the perspective of 30 years of activity. **Method** – monographic, which has reached into several categories of sources and studies. The method is the case study alone, both descriptive and evaluative, with participant observation and photographic documentation. **Results.** The Rzeszow Centre “Dojo Budokan” (RCDB) was originally a major club or group of sections, then the main centre of one of associations, and was active in sports structures. Then, since 2000, it also participates in scientific and publishing activities. **Conclusions.** The RCDB works similarly to other martial arts schools, but is not limited to self defence, sports training or recreational services. The leader gives a tone for the activity. A broad educational program is underway.

Keywords: martial arts, combat sports, organisation, school, educational system.